

# Aerofilateli

|                                               |  |
|-----------------------------------------------|--|
| <b>De första frimärkena</b>                   |  |
| <b>Sveriges första frimärken</b>              |  |
| <b>Klassificering</b>                         |  |
| <b>Stämplarnas utseende</b>                   |  |
| <b>Hembygdsfilateli</b>                       |  |
| <b>Motivsamlande</b>                          |  |
| <b>Häftessamlande</b>                         |  |
| <b>Bandfrimärken</b>                          |  |
| <b>Bältespännarfilateli</b>                   |  |
| <b>Aerofilateli</b>                           |  |
| <b>Helsaker</b>                               |  |
| <b>Grundkurs i filateli</b>                   |  |
| <b>Vykortssamlande</b>                        |  |
| <b>Projekt</b>                                |  |
| <b>Startsidan</b>                             |  |
| <b>Fimärksföreningar</b>                      |  |
| <b>Vällingby frimärks och vykortsförening</b> |  |
| <b>Sollentuna Filatelistklubb</b>             |  |
| <b>Järfälla Frimärksklubb</b>                 |  |
| <b>Haninge Frimärks- och Vykortsklubb</b>     |  |
| <b>Storstockholmsfilatelisterna</b>           |  |
| <b>Sveriges Filatelistförbund</b>             |  |
| <b>Sveriges Frimärksungdom</b>                |  |
| <b>Filateliinformation</b>                    |  |
| <b>Fimärksförsäljning</b>                     |  |
| <b>Samlamera</b>                              |  |
| <b>Nord-Filateli HB</b>                       |  |
| <b>Facit stamps</b>                           |  |
| <b>Mimir</b>                                  |  |
| <b>Auktionshus</b>                            |  |
| <b>Fimärkskataloger</b>                       |  |

Aerofilateli är samlandet och studiet av frimärken, brev och helsaker med anknytning till flygpost.

Den första officiella flygposten i Sverige levererades den 21 september 1912. Olle Dahlbeck utförde flygpostbefordran i samband med festligheterna under Barnens Dag. Starten skedde på Gärdet i Stockholm och posten, 20 kg, kastades ned i Tureberg efter en flygning på 15 kilometer. Postflygningarna blev mycket populära och tre flygningar genomfördes av Dahlbeck, även en som slutade i vattnet mellan Stockholm och Lidingö. Den sista postflygningen skedde 26 september. Antalet försändelser vara totalt ca 3 000, d v s en relativt stor mängd, och Postverket stod för behandlingen av posten varför detta får anses vara den första officiella svenska flygposten.



## Internationell flygpost

Den österrikiska flygposten startade i mars 1918 då linjen Wien – Krakow – Lemberg – Proskuriv – Kiev öppnades. Den utvidgades senare till Wien – Budapest – Kiev. I Österrike gavs det ut tre frimärken för linjen och i Ungern gavs det ut två frimärken. Flygpostlinjen var den första internationella reguljära flygposten.



I Schweiz bildades 1919 flygbolaget Ad Astra och de flög från Zürichhorn. I april 1919 gavs de första flygpostfrimärket ut i Schweiz. Det var tillverkat för transport av post på linjen Lörrach vid Basel till Frankfurt am Main. Portot var 30 C. En ny linje öppnades samma år mellan Zürich (Dübendorf) – Bern – Lausanne (Blécherette) och portot för den sträckan var

50 C. Båda frimärkena är tämligen ovanliga.

År 1918 öppnas i USA den första reguljära airmail linjen mellan New York och Washington D.C.

År 1919 påbörjas flygningar mellan London och Paris, och redan 1922 kan även mindre paket flygas mellan orterna.

### Kraschpost

Det hände att flygplanen störtade och om flygplanet hade post ombord så hände det att posten kunde räddas. I sådana fall talar vi om kraschpost. Det begreppet används även om kraschen ägt rum med tåg, eller om posten utsatts för eldsvåda i postkontoret,



Brevet skickades rekommenderat från Wien till Danzig via Prag och Warszawa, Avresedagen var 14 oktober 1922, men brevet anlände inte förrän 18 november 1922 p.g.a. en flygolycka. Detta framgår av stämpeln FLUG AUSGEFALLEN, Var olyckan inträffade eller vilket flygbolag det handlade om är inte känt.

### Reguljär svensk flygposttrafik startade 1920 och vi gav ut tre frimärken.

Flygbolaget Svensk Lufttrafik grundades 1919. Bolaget samverkade med Deutsche Luft-Reederei för flygpost.

Stockholms flyghamn eller Lindarängens flygplats anlades år 1921. Den anlades av Svensk Lufttrafik. De inledde reguljär trafik på Reval (Tallinn) med en Junkers F 13 och två Savoia S-16 flygbåtar. Flyghamnen såldes 1923 till Stockholms stad.

År 1924 bildades AB Aerotransport, ABA. Huvudfinansiär och majoritetsdelägare. genom bulvan, var tyska Junkers som 1925 ägde 82 procent av bolaget. Staten blev huvudägare 1935 och verksamheten uppgick 1948 i Scandinavian Airlines System.

**Flygpost** även tidigare kallat luftpost innebär att post skickas med flygplan, helikopter eller luftskepp. Motsatsen är **ytpost**, vilket innebär att skicka post med fordon som bil, båt och tåg. Flygpost är snabbare på längre sträckor, men också dyrare, speciellt för tyngre försändelser.

I Sverige tillämpar inte längre något särskilt porto för flygpost, eftersom efterfrågan på den billigare ytposten (med fartyg) har minskat. Lägsta viktklassen för 1:a klass brev utanför Europa är numera 20 gram. Tidigare fanns en klass för brev med flygpost upp till 5 gram. Speciella brevpapper och kuvert för flygpost gjordes då av tunnare papper. Kuverten hade ofta en blå- och rödrandig kant.

### Bromma flygplats

Flygplatsen invigdes den 13 maj 1936 av Gustaf V. Flera svenska och utländska flygplan landade på flygfältet, och prins Bertil blev den första flygpassageraren på Bromma flygplats.

### SAS AB

SAS (tidigare Scandinavian Airlines och *Scandinavian Airlines System*) är ett flygbolag baserat i de tre skandinaviska länderna Danmark, Norge och Sverige. SAS AB är koncernens moderbolag och har som största aktieägare svenska staten (14,8 %) och danska staten

(14,2 %). Det bildades genom en sammanslagning av flera flygbolag från Sverige, Norge och Danmark. SAS bildades den 1 augusti 1946 som ett gemensamt konsortium där grunden utgjordes av norska DNL, danska DDL och svenska Svensk Interkontinental Lufttrafik AB (SILA).

### Aerogram

Aerogrammen introducerades i Sverige 1949. Det är en speciell form av kortbrev som är tryckt på tunt papper för att underlätta flygfrakt. Deras vikt hade begränsats till 2,5 gram. De tillverkades av privata tryckerier med generalpoststyrelsens medgivande. Posten gav ut sitt första aerogrammet 1968. Från och med 1981 har aerogram inget porto angivet i frankotecknet. Förkortas Ae i filatelistisk litteratur.

